

סיירת "טעמון"

דוב גל

ג'ורא נוימן

ראובן לסמן

עירית יעקובי

ושם, בצורה לא סדירה. היחידים שאינם צבר מבין הארבעה (יליד פולין). שהם זמן-מה בדרום-אמריקה, לשם נסעה הי-משפחה לרגל עבודתו של אביו, הגיאולוג. אלה הארבעה. לעומת סיגנון הי-מכתב, הרי שבשיחה פנים-אל-פנים הם מתגלים כבעלי סיגנון שונה במיקצת. סיגנון הומוריסטי ביותר, למען האמת. אם להאמין להם, הרי שמה שאירע הוא.

חברי מצפן, שרובם לא התפעלו מעולם מהרעיון לשרת בצה"ל, החליטו לצאת לקרב נוסף — מסוג הקרבות שהם אינם חוששים מפניהם. סיירת טעמון* החליטה לצאת למלחמה**.

לא רוצים להיות מודעות אבל

ב כתב הארבעה היווה את הכרזת המלחמה. המכתב היה חריף בהרבה ממכתב הי-שמינסטים. השמינסטים לא חלמו לרגע לא לשרת בצה"ל. הארבעה, לעומת זאת, כתבו:

"אנחנו קבוצת צעירים בטרם גיוס... אין לנו מוכנים לשרת בכוחות הבטחון... אנשים צעירים מתים במדינה זו בקרבות למען מדיניות פנים (ראה מחקר ד"ר שלמה אהרונסון ודן הורוביץ שהתפרסם לאחרונה) ולא למען ערכים נעלים... על כל הרוג בתל-אביב בתעלה — אדם מתעשר בתל-אביב... אין לנו מוכנים לשרת בצבא כובש... לא נולדנו חופשים עלימנת להיות מדכאים... איננו מוכנים ליהפך למודעות אבל, איננו חפצים שיחברו עלינו, שיהיה מתים..."

מילים כדורבנות. אלא שבראיון חי עם ארבעת החתומים, נחשפת הפארודיה. מי הם הארבעה?

אשרת במקום בתי!

אומר דויד יעקובי (48), אביה של עירית, שהיה בזמנו בין מפוצצי מלון "המלך דויד" בירושלים. "אם היא תסרב להתגייס — אני אחתום קבע לשנתיים."

יוצאת למלחמה

"מה באמת?" השיבה בת-קול משולחן סמוך. "גם אני לא רוצה להתגייס לצה"ל." "גם אני לא," השיב שלישי משולחן נוסף. וכך, באופן נורא ספוגי-טאני, נולד המכתב.

לא יודע, לא חשוב

רשות הדיבור לארבעה. "איך הגעתם להחלטה לפנות במכתב לשר הבטחון?" "ראובן לסמן: "הייתי הרבה זמן נגד הגיוס. אבל על המכתב עצמו החלטנו לפני שבועות מספר." "כמה שבועות?" "מה זה חשוב? זה פרט טכני. נפגשתי עם חברים בטעמון. כמה מהם היו צריכים להתגייס, ובעיני חלק מהם זה לא מצא-חן. התיישבנו לחשוב על דרכי פעולה בנידון." "למען הגיע ראובן לפני שנתיים. חבר, אני לא מוכן לנקוב בשמו, הכיר לי את החבר'ה." לפני חצי שנה, הצטרף למצפן.

על פעילותו במצפן הוא מסרב לדבר. לפני שהוא מוסר תשובה, הוא מתייעץ בחבריו: "אצלנו כל ההחלטות קולקטיביות."

פרט טכני

יורא נוימן, אתה חבר מצפן? "כן." "איך הגעתם לידי כתיבת המכתב?" "מה זה חשוב? זה פרט טכני. זה לא חשוב."

לפני שנה הודעוה הארץ כולה ממכתב השמינסטים המפורסם, כאשר קבוצת שמינסטים שלחה, ערב גיוסה, מכתב לראש הממשלה. במכתבם, העלו החותמים את דאגתם נוכח מדיניות הי-ממשלה, והשפעתה השלילית עליהם, כי חיילי צה"ל של מחר.

המכתב השאיר רושם עמוק בציבור הישראלי — עמוק עד כדי כך, שהשפיע במידה רבה על האירועים בצד הישראלי, שהובילו להפסקת האש — בעיקר בגלל הספוטאניות הכנה של הצעירים. לא היה ספק שאלה דברים היוצאים מן הלב, ושמהמכתב נקי מכל השפעה או הסתה פוליטית שנועדה לנגח את הממשלה.

השבוע, שלחו ארבעה צעירים מכתב אחר. אלא שהתגובה על מכתב זה, בציבור, הייתה שונה לגמרי. הוא עורר דחייה, התנגדות, וזעם. שכן הוא לא היה אלא פארודיה עלובה, נסיון מפוברק, לא כנה, לא ספוטאני. מקורות המכירים מקרוב את חוקי מצפן בישראל, הסכימו פה אחד כי הוא נוסח על-ידי אחד הפעילים המרכזיים של הקבוצה הזעירה, וכי אינו אלא צעד פתיחה במיתקפת תע"מולה חדשה של מצפן בארץ ובעולם.

* קפה טעמון היה משמש מפקדה, מזה שנים למצפן.

** האופי הפרובוקאטיבי של המכתב מתגלה גם בפרט שולי מעניין: המכתב הופנה לשר הביטחון, עם העתקים לשורה ארוכה של גופים רשמיים, כגון הרמטכ"ל, ראש הממשלה, ח"כים ואחרים. הנמען היחיד, ברשימת מקבלי ההעתיקים, שאי-ננו גוף רשמי, הוא עורך-הדין אמנון זכרונאי. שילוב שמו של זכרונאי למכתב, במטרה ברורה לערבו בפרשה, הינו תמוה, שכן זכרונאי לא קיבל על עצמו כלל לייצגם.

"מתי החלטתם לכתוב את המכתב?" "לא זוכר." "כמה זמן אתה מכיר את השלושה שי-חתמו איתך על המכתב?" "לא זוכר. זמן רב." "כמה זמן אתה חבר מצפן?" "אני לא מוכן לגלות. העניינים שלי עם מצפן הם סודיים." "אתה חבר גם באירגונים אחרים?" "לא מוכן לגלות." "האם כתבת מכתב זה בהשפעת פעילי מצפן?"

"לא שאלתי עצות ממצפן." כמו לאחרים, הופנתה אותה שאלה, בנפרד, גם לחותם הרביעי — דב גל: "כיצד הגעתם לכתיבת המכתב?" "היססתי רבות בקשר לגיוס שלי, כבר מזמן. בתחילה חשבתי לפנות לבדי ללשכת הגיוס, להודיע על סירובי. אך כשבאתי לטעמון עם צו הגיוס, גיליתי שיש נוספים שלא מתלהבים ללכת לצה"ל." (המשך בעמוד 26)